

Nr 612.

Av herr **Svensson** i Stenkyrka **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 119, med förslag till landstingslag m. m.*

I propositionen nr 119 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ny landstingslag m. m. Till grund för propositionen ligger det förslag till landstingslag, som utarbetats inom kommunallagskommittén.

Kommunallagskommittén har ansett sig böra företa en fullständig översyn av landstingslagen och har därvid sökt eftersträva en anpassning av denna lag till kommunallagen, för så vitt icke rådande olikheter ansetts sakligt motiverade. Denna strävan till likformighet mellan de båda lagarna framträder särskilt i fråga om vissa systematiska och terminologiska frågor. I fråga om utformningen av kommunbegreppet föreslår kommittén sålunda en nyhet. I den nu gällande landstingslagen användes termen landsting i olika betydelser. Den användes som beteckning såväl på den kommunbildning, som avses i lagen, som på denna kommunala enhets representativa organ. Även i en tredje betydelse förekommer termen, nämligen som beteckning på det representativa organets möte. Som beteckning på det territorium, inom vilket landstinget är verksamt, användes på flera ställen i lagen uttrycket landstingsområde. Kommunallagskommittén menar att enhetlighet i fråga om terminologien på här avsett område bör komma till stånd och föreslår att begreppet landstingskommun skall införas i lagen som beteckning på det territoriella område, som utgör det representativa organs — landstingets — verksamhetsfält.

Kommittén motiverar sitt förslag med argument av såväl principiell som praktisk-lagteknisk natur. Den framhåller, att om den nu stadgade möjligheten till territoriell skattedifferentiering avskaffas i enlighet med dess förslag, kommer landstingsterritoriets egenskap av kommun att framträda klarare än hittills. Kommittén anser det naturligt att understryka detta genom att i landstingslagen använda kommunbegreppet i motsvarande sammanhang till vad som använts i förslaget till ny kommunallag. Härigenom skulle enligt kommitténs mening självstyrelsemomentet starkare framträda. Genom införandet av begreppet landstingskommun har det vidare blivit möjligt att utforma bestämmelserna om landstingets kompetens i nära anslutning till motsvarande stad-

ganden för primärkommunerna, att intaga en allmän föreskrift om befogenhetssfärens uppdelning i beslutanderätt och verkställighet m. m., vilket kommittén anser innebära givna fördelar ur praktisk-lagteknisk synpunkt. Ordet landsting kommer, om begreppet landstingskommun införes, att användas utslutande som beteckning på det representativa organet.

Förslaget om införande av begreppet landstingskommun har godtagits eller lämnats utan erinran av ett stort antal remissinstanser. En stark minoritet har emellertid icke velat acceptera förslaget utan ansett att ordet landsting, som har gammal hävd och icke givit upphov till missförstånd eller olägenheter, alltjämt bör användas i lagen. Vederbörande departementschef tillmåter dessa argument betydelse men anser att fördelarna av tillämpningen av det nya kommunbegreppet ur lagteknisk synpunkt är så stora, att kommitténs förslag bör godtagas.

Rent formellt skulle kanske en ökad klarhet vinnas genom införandet av det nya begreppet landstingskommun, men vi kan icke anse detta förhållande väga tillräckligt tungt för att godkänna det av kommittén framförda och av Kungl. Maj:t accepterade förslaget. Rent språkligt är termen landstingskommun tung och otymplig, och av denna anledning kommer den säkert aldrig att slå igenom i dagligt tal. Härtill kommer att begreppet kommun är relativt nytt i Sverige, medan ordet ting har urgammal hävd. Medan kommunbegreppet infördes genom 1862 års kommunallagstiftning leder ordet landsting sitt ursprung tillbaka till de tider, då den folkliga självstyrelsen i vårt land först framträdde och började utvecklas. Ett ords eller uttrycks ålder bör naturligtvis icke vara av avgörande betydelse för frågans lösning, men då påtagliga fördelar av det nya begreppet knappast står att vinna, anser vi att den gamla terminologien bör bibehållas. Ordet landsting har som sagt gammal hävd, och att det i den gällande lagen använts som beteckning både för det territoriella området och för det representativa organet har icke föranlett missförstånd eller oklarhet av någon allvarigare innebörd. Inför man däremot begreppet landstingskommun är det icke osannolikt, att missförstånd och förväxlingar kan uppkomma. Detta nya begrepp kan, som Malmöhus läns landsting framhållit i sitt remissyttrande, medföra risk för att landstingen under vissa förhållanden kan komma att opåkallat jämsställas med primärkommunerna. Det må vidare framhållas, att skillnaderna mellan primärkommuner och landsting är så pass stora, att likformighet mellan kommunallagen och landstingslagen icke bör eftersträvas för likformighetens egen skull. Det är fördelaktigt att varje begrepp får sin särskilda beteckning i landstingslagen, men det är enligt vår mening fullt tillräckligt, om det i lagen inledningsvis angives, att här avses en kommunbildning, men att sedan ordet landsting liksom hittills får i praktiken vara beteckningen för denna kommun.

Enligt par. 29, sista stycket, av förslaget till ny landstingslag skulle vid landstingets sammanträden ordföranden och vice ordföranden i förvaltningsutskottet äga närvara och deltaga i överläggningarna men icke i besluten, än-

dock att de icke är landstingsmän. Samma rätt skulle tillkomma ordföranden och vice ordföranden i nämnd, varom omförmäles i lagförslaget par. 53, dvs. hälso- och (eller) sjukvårdsstyrelse, sådan befattningshavare i landstingets tjänst, som avses i förslaget par. 8, andra stycket, dvs. landstingsdirektören eller motsvarande tjänsteman, samt revisor vid granskning av den av honom avgivna revisionsberättelsen.

I praktiken torde det sällan eller aldrig förekomma att ordförande och vice ordförande i förvaltningsutskottet eller revisor icke är ledamöter av landstinget. Detsamma torde med all säkerhet komma att gälla i fråga om ordförande och vice ordförande i hälso- och sjukvårdsstyrelserna. Bestämmelserna i par. 29 angående dessa förtroendemän saknar fördenskull enligt vår mening praktisk betydelse och bör utgå ur lagtexten. Det kan vara tveksamt om rätt till närvaro och deltagande i överläggningarna bör medges åt landstingsdirektören eller motsvarande befattningshavare, eftersom denne har möjlighet att närvara vid såväl förvaltningsutskottets som andra nämnders sammanträden och där delta i överläggningarna. Emellertid kan det innebära vissa fördelar om landstingsdirektören får yttranderätt vid landstingets sammanträden, framför allt när det gäller meddelande av upplysningar. Vi anser oss således kunna godkänna förslaget om landstingsdirektörens rätt i här avsett sammanhang men förutsätter att hans yttranderätt i huvudsak kommer att innebära meddelande av upplysningar.

Enligt nu gällande bestämmelser utses ordförande och vice ordförande i förvaltningsutskottet av utskottet självt bland dess ledamöter. Såväl kommunallagskommittén som Kungl. Maj:t har föreslagit den ändringen att ordförande och vice ordförande i utskottet skall utses av landstinget bland utskottets ledamöter. Några bärande skäl för denna ändring har icke anförts, och då det hittillsvarande systemet icke visat sig behäftat med några olägenheter, anser vi att förvaltningsutskottet liksom hittills bör äga rätt att välja sitt presidium bland utskottets egna ledamöter.

Med anledning av vad som sålunda anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 119 måtte besluta *dels* att begreppet landstingskommun icke måtte införas i det i nämnda proposition framlagda förslaget till landstingslag, utan att i stället inledningsvis i lagen måtte anges att det här är fråga om en kommunbildning men att sedan i lagen ordet landsting liksom hittills får vara beteckningen för denna kommun, *dels*, att de i par. 29, sista stycket, av nämnda lagförslag införda bestämmelserna om rätt för ordförande och vice ordförande i förvaltningsutskott, ordförande och vice ordförande i hälsovårds- och sjukvårdsstyrelse samt revisor vid granskning av den av honom avgivna revisionsberättelsen, ändock att de icke äro landstingsmän, att delta i överläggningarna men icke i besluten vid landstingets sam-

manträden måtte utgå, och *dels* att ordförande och vice ordförande i förvaltningsutskott skall liksom nu väljas av förvaltningsutskottet självt bland dess ledamöter.

Stockholm den 24 mars 1954.

<i>Per Svensson</i> i Stenkyrka.	<i>Jöns Nilsson.</i>	<i>Einar Dahl.</i>
<i>Johan Ahlsten.</i>	<i>Bengt Arweson.</i>	<i>Karl Jönsson.</i>
<i>Axel Rubbestad.</i>	<i>Sven Antby.</i>	<i>Anders Pettersson,</i> Dahl.
<i>Ernst V. Staxäng.</i>	<i>Edvard Mårtensson.</i>	<i>Nils G. Hansson</i> i Skegrie.
<i>Eric Karlsson.</i>	<i>Fridolf Thapper.</i>	<i>Ivar Johansson</i> i Mysinge.
<i>Erik Magnusson.</i>	<i>Helge Lindström.</i>	<i>Arvid Jonsson</i> i Skedsbygd.
<i>Joh. Blidfors.</i>		<i>Nils Jönsson</i> i Rosshol.
